

مدیریت آموزش و پرورش ناحیه سه کرمانشاه
کارشناسی تکنولوژی و گروه های آموزشی
گروه آموزشی زبان و ادبیات فارسی دوره اول متوسطه
فارسی پایه نهم
درس دوازدهم (پیام آور رحمت) ، حکایت (سیرت سلمان)
مدرسین: لیلا پورولی ، سحر یوسفی و پرینا عزیزی
با نظارت علمی سرگروه آموزشی ، آقای ولی کیانی پور
سال تحصیلی:
۱۴۰۰ – ۱۴۰۱

بیت اوّل فصل

علم دین ، بام گلشن جان است نردبان ، عقل و حس انسان است

معنی : شناخت دین اوج زیبایی و کمال جان آدمی است و عقل و حس
مانند نردبانی ، وسیله رسیدن به آن است .

گلشن جان **تشبیه** است : جان به گلشن تشبیه شده .

عقل و حس انسان به نردبان **تشبیه** شده است .

پیام آور رحمت

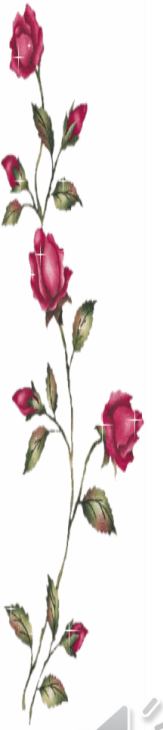

اسلام، دینی جهانی است و پیام آور آن، حضرت محمّد (ص)، رحمت و سعادت برای جهانیان است. سخنان سرشار از حکمت پیامبر بزرگوار اسلام، مرز مکانی و رنگ روزگار ویژه‌ای ندارد. طنین دلنشین کلام ایشان، فراتر از جغرافیای فرهنگی تاریخ بشری است و جان‌های پاک، پیوسته مشتاق شنیدن آن هستند. پیام پیامبر (ص)، گنجینه و آبشخوری است که انسانیت، همواره برای تازگی و شکوفایی و شکوهمندی خود بدان، نیازمند است. در این درس، بخشی از سفارش پیامبر اعظم (ص) به «ابوذر» را می‌خوانیم:

ای ابوذر، خداوند متعال به سیمای ظاهر و دارایی‌ها و گفته‌هایتان نمی‌نگرد؛ بلکه به دل‌ها و کردارتان می‌نگرد.

ای ابوذر، پنج چیز را پیش از پنج چیز، غنیمت شمار:

جوانی‌ات را پیش از فرا رسیدن پیری، تندرستی‌ات را پیش از بیماری،

بی‌نیازی‌ات را پیش از نیازمندی، آسایش‌ت را پیش از گرفتاری و زندگی‌ات را پیش از مرگ.

ای ابوذر، اگر درباره چیزی که به آن علم نداری، از تو پرسیده شود، بگو نمی‌دانم تا از پیاده‌های ناکوار آن در امان بمانی.

ای ابوذر، به اندازه نیاز، سخن بگو. گشاده‌روی و خندان باش که خدای تعالی، گشاده‌روی و آسان‌گیر را دوست دارد.

ای ابوذر، هم‌نشین نیک بهتر از تنهایی است و تنهایی، بهتر از هم‌نشین بد است.

مثل مؤمنان، جمله چون یک تن است؛ چون یک اندام را رنجی رسد، همه اندام‌ها آگاه‌ی‌یابند و رنجور شوند.

ای ابوذر، مبادا با برادر مسلمان‌ت قهر کنی؛ زیرا اگر دار شایسته در هنگام قهر، به درگاه پروردگار پذیرفته نمی‌شود.

مؤمن برای رهایی از گناه و نافرمانی، بیش از کجشک در قفس، تلاش می‌کند.

پیام پیامبر، مجموعه نامه‌ها، خطبه‌ها، وصایا و سخنان حضرت محمد (ص)، ترجمه خرمشاهی و انصاری

معنی لغات

سرشار : لبریز ، پر

طنین : آواز ، صدا

آبشخور : محل آب برداشتن ، محل آب خوردن ، مجازاً به معنی سرچشمه ی اندیشه و افکار

متعال : بلند ، رفیع ، بالا

محنت : رنج ، سختی

غنیمت شمردن : سود بردن از چیزی، استفاده کردن

معنی عبارت های مهم درس

طنین دلنشین کلام ایشان، فراتر از جغرافیای فرهنگی تاریخ بشری است و جان های پاک، پیوسته مشتاق شنیدن آن هستند. (پیام و آهنگ زیبا و دل انگیز سخنان پیامبر(ص)، بسیار گسترده تر و فراتر از محدوده فرهنگ های تاریخ بشری است و وجود تمام انسان های پاک، همواره و همیشه علاقه مند شنیدن آن پیام ها و سخنان ناب است.)

پیام پیامبر(ص)، گنجینه و آبشخوری است که انسانیت، همواره برای تازگی و شکوفایی و شکوهمندی خود بدان، نیازمند است. (پیام ها و سخنان پیامبر(ص) همچون گنج با ارزش و سرچشمه ای است که انسان های صالح و درستکار همواره برای تازگی، شادابی، بزرگی و شکوه خود به آنها نیازمند هستند.)

ای ابوذر، خداوند متعال به سیمای ظاهر و دارایی ها و گفته هایتان نمی نگرد؛ بلکه به دل ها و کردارتان می نگرد. (ای ابوذر خداوند بلند مرتبه به زیبایی و چهره ظاهری و اموال و سخنان شما توجه نمی کند، بلکه به اعمال و رفتار و باطن قلبتان توجه می کند).

ای ابوذر، اگر درباره چیزی که به آن علم نداری، از تو پرسیده شود، بگو نمی دانم تا از پیامدهای ناگوار آن در امان بمانی. (ای ابوذر، اگر درباره چیزی که علم و شناخت نداری از تو پرسش شود، بگو که پاسخ آن را نمی دانم تا از اتفاقات و حوادث ناخوشایند آن در امان و آسوده باشی).

ای ابوذر، به اندازه نیاز، سخن بگوی. گشاده روی و خندان باش که خدای تعالی، گشاده روی و آسان گیر را دوست دارد. (ای ابوذر، سخنان بیهوده و نادرست را نگو و به اندازه نیاز خود، حرف بزن و همیشه خندان و شاداب باش. زیرا خدای بلند مرتبه، انسان خندان و با گذشت را دوست دارد.)

مَثَل مؤمنان، جمله چون یک تن است؛ چون یک اندام را رنجی رسد، همه ی اندام ها آگاهی یابند و رنجور شوند. (مثل مومنان، همگی مثل اندام یک بدن است، وقتی به یکی از اندام آسیب و رنجی برسد تمام اندام ها با خبر می شوند و رنجور و ناراحت می شوند.)

تاریخ ادبیات

ابوذر غفاری (وفات ۳۲ هجری قمری) : منسوب به قبیله غفار، از بزرگان صحابه ی پیامبر (ص) و از مومنان صدر اسلام است. گویند وی پنجمین نفری است که اسلام آورده است.

پیام پیامبر : کتاب پیام پیامبر مجموعه هایی از سخنان پیامبر بزرگوار اسلام (ص) و برگرفته از منابع معتبر حدیث است که به کوشش بهاء الدین خرمشاهی و مسعود انصاری در ده فصل تدوین و ترجمه شده است.

خرمشاهی بهاء الدین : زاده ی ۱۳۲۴ در شهر قزوین، وی نویسنده ، مترجم ، محقق، طنز پرداز فرهنگ نویس و شاعر است. استاد تألیفاتی را در قران پژوهی و حافظ شناسی و تفسیر اشعار او دارد. او همچنین در تدوین دایرة المعارف تشیع همکاری دارد.

سنایی غزنوی : ابوالمجد مجدود بن آدم ، شاعر و عارف معروف ایرانی در قرن ششم است . در آغاز شاعری مداح بود . ولی تغییر حال داد و به عرفان روی آورد. وی دوستدار آل علی (ع) بود. از آثار او می توان به (حدیقه الحقیقه) ، (سیر العباد الی المعاد) و (کارنامه بلخ) اشاره کرد.

خود ارزیابی

۱ : منظور از جمله (خداوند به دل ها و کردارتان می نگرد) چیست؟
خدا از همه کارها خبر دارد و برای خدای بزرگ نیت و عمل بندگان بسیار مهم است نه ظاهر کار، چه بسا کارهایی که ظاهر خوبی دارند اما در نیت برای خدا نیستند. فقط ظاهرشان برای خداست.

۲ : این درس را با درس ششم (آداب زندگانی) مقایسه کنید و شباهت های آن را توضیح دهید.
در هر دو به برخی از عادات و آداب مهم زندگی اشاره دارند و از موارد مشترک و شبیه به هم می توان به موارد زیر اشاره کرد: ۱) گشاده رویی و کم سخن بودن ۲) کمک به هم نوع در مشکلات و رنج ها ۳) انتخاب هم نشین خوب ۴) درباره چیزی که علم نداری، حرف نزن.

۳ : بیت زیر با کدام بخش درس، ارتباط دارد؟
کمال است در نفس انسان، سخن
تو خود را به گفتار، ناقص مکن
ای ابوذر، اگر درباره چیزی که به آن علم نداری، از تو پرسیده شود، بگو نمی دانم تا از پیامدهای ناگوار آن در امان بمانی. ای ابوذر، به اندازه نیاز سخن بگو.

نکته زبانی: فعل گذشته بعید

جمله های زیر را بخوانید و به ساخت فعل انها توجه کنید.
احمد این داستان را قبلاً خوانده بود. انها با خانواده خود به مسافرت رفته بودند.
در این جمله ها ، (خوانده بود و رفته بودند) فعل گذشته بعید هستند.
به فعلی که در گذشته دور انجام گرفته است، فعل گذشته بعید (دور) می گویند.
فعل گذشته بعید این گونه ساخته می شود :

فعل گذشته بعید (دور)			
بن گذشته فعل مورد نظر	ه	فعل کمکی «بود»	شناسه
خواند	ه	بود	م ، ی ، ϕ ، یم ، ید ، ند
خوانده بودم			خوانده بودیم
خوانده بودی			خوانده بودید
خوانده بود			خوانده بودند

فعل گذشته التزامی

• به جمله های زیر توجه کنید:

شاید احمد از مسافرت برگشته باشد. شاید آوای پرنده ای را در سکوت جنگل شنیده باشی.

ای کاش بارش برف را در زیر نور خورشید دیده باشید.

در جمله های بالا (برگشته باشد، شنیده باشی و دیده باشید) فعل گذشته التزامی هستند.

به فعلی که در زمان گذشته با تردید ، شرط و آرزو انجام شده باشد ، فعل (گذشته التزامی) گفته می شود. فعل گذشته التزامی این گونه ساخته می شود:

فعل گذشته التزامی

بن گذشته فعل مورد نظر + ه + فعل کمکی «باش» + شناسه

گفته باشم	گفته باشیم
گفته باشی	گفته باشید
گفته باشد	گفته باشند

نوشتن

- ۱ : مترادف واژه های زیر را در متن درس بیابید و بنویسید.

خوشبختی	←	سعادت
طنین	→	آواز
بهره بردن	←	غنیمت شمردن
متعال	→	بلند مرتبه
آرزومند	←	مشتاق
علم	→	دانش

۲: مانند نمونه، جدول زیر را کامل کنید •

ماضی ساده	ماضی استمراری	ماضی مستمر	ماضی بعید	ماضی التزامی	ماضی نقلی	مصدر
اول شخص مفرد	دوم شخص مفرد	سوم شخص مفرد	اول شخص جمع	دوم شخص جمع	سوم شخص جمع	
خواندم	می خواندی	داشت می خواند	خوانده بودیم	خوانده باشید	خوانده اند	خواندن
گفتم	می گفتی	داشت می گفت	گفته بودیم	گفته باشید	گفته اند	گفتن
شنیدم	می شنیدی	داشت می شنید	شنیده بودیم	شنیده باشید	شنیده اند	شنیدن
دیدم	می دیدی	داشت می دید	دیده بودیم	دیده باشید	دیده اند	دیدن
گرفتم	می گرفتی	داشت می گرفت	گرفته بودیم	گرفته باشید	گرفته اند	گرفتن
آوردم	می آوردی	داشت می آورد	آورده بودیم	آورده باشید	آورده اند	آوردن

۳: با توجه به متن، گاهی اوقات تنهایی پسندیده است، در این باره، دو بند بنویسید.
به تأثیر دوست و هم نشین بد اشاره دارد که اگر انسان هم نشین خوب داشته باشد از تنهایی بهتر است و اگر هم نشین بد داشته باشد تنهایی از آن هم نشین، بهتر است. پس اگر انسان هم نشین بدی داشته باشد، تنها باشد بهتر است.

سلمان فارسی بر لشکری امیر بود. در میان رُعا یا چنان حقیر می نمود که وقتی خادمی به وی رسید، گفت: این توبره کاه، بردار و به لشکرگاه سلمان بر.

چون به لشکرگاه رسید، مردم گفتند: امیر است.

آن خادم بترسید و در قدم وی افتاد.

سلمان گفت: به سه وجه، این کار را از برای خودم کردم، نه از بهر تو، هیچ اندیشه مدار.

اول آنکه تکبر از من دفع شود؛ دوم آنکه دل تو، خوش شود؛ سوم آنکه از عهده حفظ رعیت، بیرون آمده باشم.

روضه خلد، مجد خوافی

تاریخ ادبیات

خوافی ، مجد : ادیب و شاعر قرن هشتم است. وی از بزرگان زمان خود بود. روضه ی خلد را به پیروی از گلستان سعدی نوشت. از آثار او می توان به کنز الحکمه و ترجمه ی منظوم جواهر اللغه ی زمخشری اشاره کرد.

روضه خلد : این کتاب همانند کتاب گلستان سعدی نثری امیخته به نظم دارد و به تناسب از آیات ، احادیث ، اخبار ، حکمت و .. بهره برده است . روضه ی خلد در هجده باب نگاشته شده ست.

معنی لغات

سیرت : خلق و خوی

رعایا : جمع رعیت ، مردم عادی ، عموم مردم

توبره : کیسه

وجه : دلیل

اندیشه مدار : ترس نداشته باش ، نترس

در قدم وی افتاد : کنایه از التماس کردن ، خواهش کردن

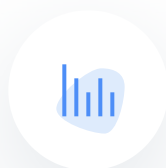
پرواز را به خاطر بسیار
بر فراز آسمانی که همه وسعت است
و امید چون آسمانی
درخشان
زندگی پیروز را
نوید فرداها میسازد

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد